

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat	Nappali és levelező	Tanév/félév	2023-2024 I
Ступінь вищої освіти		Форма навчання	Денна та заочна	Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Mai magyar nyelv: mondattan
Назва навчальної дисципліни	Сучасна угорська літературна мова: синтаксис
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)
Освітня програма	014 Середня освіта (Мова і література угорська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 6 Előadás: nappali 32 levelező 12 Szeminárium/gyakorlat: nappali 40 levelező 0 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: nappali 108 levelező 168
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 6 Лекції: денна 32 заочна 12 Семінарські/практичні заняття: денна 40 заочна 0 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: денна 108 заочна 168
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	Karmacsi Zoltán, PhD karmacsi.zoltan@kmf.org.ua
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кормочі Золтан Золтанович, доктор філософії karmacsi.zoltan@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei	Mai magyar irodalmi nyelv: fonetika és fonológia, lexikológia, lexikográfia, frazeológia, szemantika
Пререквізити навчальної дисципліни	Mai magyar irodalmi nyelv: szófajtan, morfológia Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai

	<p>Сучасна угорська літературна мова: Фонетика, фонологія, лексикологія, лексикографія, фразеологія, семантика</p> <p>Сучасна угорська літературна мова: Морфологія</p> <p>Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень</p>
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja megismertesse a hallgatókat magyar nyelv mondattani rendszerével, az egyszerű és összetett mondatok felépítésével, a többszörösen összetett mondatok szerkezeti jellemzőivel, a fő mondatrészekkel és a bővítményekkel, a magyar mondatrenddel.</p> <p>Célja és feladata megismertetni a diákokat magyar nyelv mondattani rendszer felépítésének, jellemző sajátosságainak gyakorlatban való alkalmazásával; a mondattani kategóriák és a mondat szerkezeti sajátosságainak azonosításának képességével; megalapozni az alapvető grammatikai ismereteiket a mondattan témakörében; kialakítani a mondattani elemzés készségeit, képességét.</p> <p>Компетентності:</p> <p>(ЗК 1) – Здатність усно й письмово спілкуватися угорською мовою в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.</p> <p>(ЗК 2) – Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку угорського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.</p> <p>(ЗК 4) – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>(ЗК 11) – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>(ФК 4) – Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.</p> <p>(ФК 5) – Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та угорського письменства.</p> <p>(ФК 6) – Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.</p> <p>(ФК 8) – Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.</p> <p>(ФК 9) – Здатність організовувати і здійснювати навчально-виховний процес з угорської мови і літератури та зарубіжної.</p> <p>(ФК 11) – Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>(ФК 12) – Здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово.</p> <p>(ФК 13) – Здатність вільно володіти угорською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і</p>

міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

(ФК 14) Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

Програмні результати навчання

(ПРН 1) – Використовувати угорську мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

(ПРН 2) – Аналізувати головні тенденції історичного розвитку угорського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії Угорщини та сучасного суспільного життя.

(ПРН 3) – Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

(ПРН 7) – Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

(ПРН 8) – Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

(ПРН 10) – Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з угорської мови і літератури та зарубіжної літератури.

(ПРН 11) – Організувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.

(ПРН 15) – Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

(ПРН 16) – Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.

(ПРН 17) – Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.

(ПРН 18) – Знання кращих творів угорської і світової літератури.

Főbb témakörei:

A mondat fogalma és jellemző sajátosságai, meghatározása, nyelvtani (explicit és implicit) kifejező eszközei. A mondatfajták osztályozása jelentésük, logikai minőségük, tagolódásuk, szerkezetük és funkciójuk szerint.

A szó szerkezet (szintagma) fogalma, nyelvi megformálása és fajtái (alanyi-állítmányi, alá- és mellérendelő), az összetett szó szerkezetfajták.

A mondat fő részei. Az alany és az állítmány fogalma, kifejezőmódja, fajtái megléte és jelentése szerint.

A bővítmények. A tárgy fogalma, fajtái jelentése, alakja, terjedelme és minősége szerint. A határozó: fogalma, kifejezőmódja, fajtái a szemléleti irányhármasság és jelentése szerint. A határozó érintkezése

	<p>más mondatrészekkel: a jelzői értékű határozók. A jelző fogalma, közös jegyei, fajai, kifejezőmódja.</p> <p>A halmozott mondatrészek. A szervetlen mondatrészek (megszólítás, közbevetés).</p> <p>Az összetett mondat: fogalma, fajai, szerkezeti sajátosságai.</p> <p>A mellérendelő összetett mondatok fajai, kötőszói. A kötőszó nélküli mellérendelő összetett mondatok.</p> <p>Az alárendelő összetett mondat: fogalma, szerkezeti sajátosságai (a főmondati utalószó és a mellékmondati kötőszó). Osztályozásuk kötőszóik, mondatrész kifejtő szerepük és szófaji értékük alapján. Az alárendelő összetett mondat mondatrendje.</p> <p>A többszörösen összetett mondat alaptípusai. A mondatátszövődés. A kihagyásos többszörösen összetett mondat. A szórend. A mondat hangsúly. A mondat hanglejtése.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A tantárgy egyrészt a gyakorlati munkák alapján, másrészt az előadások, gyakorlati és önálló munkák tematikájából összeállított ellenőrző dolgozatok, valamint a félév végi szóbeli vizsga alapján minősül teljesítettnek.</p> <p>A tanév során két ellenőrző dolgozat megírására kerül sor az alábbi témakörök szerint:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zh. A szó szerkezet típusai, illetve az egyszerű mondat szerkezete és mondatrészei (25 százalékpont) 2. Zh. Az összetett és többszörösen összetett mondatok (25 százalékpont) <p>Az év végi vizsga két részből tevődik össze: egyik szegmense az elméleti anyagokból összeválogatott két kérdés megválaszolása (50 százalékpont), másik az ellenőrző dolgozaton szerzett pontok (50 százalékpont).</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület: Google Classroom</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Imrényi András - Kugler Nóra - Ladányi Mária - Markó Alexandra - Tátrai Szilárd - Tolcsvai Nagy Gábor Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó, 2018</p> <p>Kugler Nóra – Tolcsvai Nagy Gábor: Magyar nyelv. Nyitra: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, 2015</p> <p>Karmacszi Zoltán: A mai magyar nyelv táblázatokban és ábrákon, Beregszász: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, 2008</p> <p>Kótyuk István: Mondattani elemzések, Ungvár: PoliPrint, 2007</p> <p>Adamikné Jászó Anna főszerk.: A magyar nyelv könyve. Trezor Kiadó, 2007</p> <p>Kiefer Ferenc szerk.: Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006</p>